

DESETLETNI NAČRT O GOZDOVIH

Republiški zakon o gozdovih zadoljuje gozdnogospodarske organizacije za izdelavo dolgoročnih načrtov za gospodarjenje z gozdovi. Te programe potrjujejo republiški organi, ob predhodnem soglasju občinske skupščine.

Gozdno gospodarstvo Postojna, ki gospodari z našim gozdnim območjem, je ena izmed prvih organizacij, ki je izdala omenjeni načrt in ga tudi že predložila v razpravo na razširjeni seji sveta za kmetijstvo in gozdarstvo pri občinski skupščini.

Načrt je zelo zajetna dokumentacija, ki analizira zgodovino, sedanje stanje in desetletno perspektivno gospodarjenje z gozdovi. V tem načrtu je številčno prikazana celotna gospodarska dejavnost gozdarstva, hkrati pa obravnava tudi množico spremljajočih pojavov, ki so soodvisni od gozdov in ki predstavljajo zajeten del ekonomske socialne eksistence prebivalstva naše občine.

Predlog programa je zahtevno strokovno delo, zanimivo in koristno.

Zdi se mi potrebno, da si nekoliko približamo našo občino s tega področja, pri čemer pa to ni mogoče brez uporabe nekoliko številčnih pokazateljev. Pri tem zaradi lažjega razumevanja uporabljamo zaokrožene številke:

— polovica naše občine je prekrita z gozdovi in zajema okrog 25.000 hektarov gozdov, od tega je 9.500 hektarov v družbeni lasti, 15.000 hektarov pa je zasebnih gozdov;

— lesne zaloge v gozdovih je 6 milijard kubičnih metrov, od tega je 4,5 milijarde iglavcev in 1,5 milijarde listavcev. V družbenem sektorju je na 1 hektar povprečno 300 kubičnih metrov zaloge, v zasebnem sektorju pa le 200 kubičnih metrov;

— desetletni prispevek je 1.600.000 kubičnih metrov od tega dve tretjini iglavcev in ena tretjina listavcev;

— desetletna sečnja predvideva 1.350.000 kubičnih metrov, od tega dve tretjini iglavcev in ena tretjina listavcev;

— desetletna vrednost sečnje po sedanjih cenah bi znašala 28 milijard starih dinarjev, od tega bi znašali proizvodni stroški 20 milijard starih dinarjev, stroški vlaganja 2,8 milijarde starih dinarjev in ostanek dohodka 5,5 milijarde starih dinarjev.

— za družbeni sektor 1 milijardo

— za zasebni sektor 1,7 milijarde

Od predvidenih vlaganj bi zgradili 51 kilometrov predvidenih cest v vrednosti 1,3 milijarde.

Navedeni podatki kažejo, da predstavlja gozdarstvo za našo občino zelo močan in vpliven gospodarski faktor tudi zato, ker imamo razvite močne lesno-predelovalne kapacitete.

Pri ocenjevanju omenjenega načrta pa se nam odpira nekoliko zelo važnih problemov. Najbolj značilne od teh navajam po vrstnem redu:

1. Pri obravnavi programa bo potrebno dokazno ugotoviti, ali predstavljajo navedene številke

optimum sečenj v naših gozdovih in s tem tudi ugotoviti skladnost višine naložb v gozdove.

Hkrati bo potrebno ugotoviti skladnost med strukturo in količino sečenj, v odnosu do potreb naših potrošnikov, predvsem predelovalnih kapacitet. Potreben bo dogovor med glavnimi potrošniki tako v okviru občine, kakor tudi med glavnimi potrošnikoma drobnih gozdnih sortimentov Brestom in Lesonitom.

V načrtu je nakazana možnost organiziranja mehaniziranega centra za dokončno obdelavo gozdnih sortimentov, kar predstavlja zelo pozitiven koncept. Ni dvoma, da je organizacija tega centra stvar dogovora med Brestom in Gozdnim gospodarstvom Postojna.

2. Iz zgodovinskih podatkov je razvidno, da se je začelo na področju naše občine razslojevanje že prejšnjega stoletja, česar posledica je, da je v tem stoletju 10 odstotkov več gozdnih površin, kot jih je bilo. Po zadnji vojni se je razslojevanje še močno pospešilo, čeprav ne na račun izseljevanja, pač pa so se ti tokovi usmerili v nastajajočo in zgrajeno industrijo. Tako je bilo v naši občini leta 1953 še 51 odstotkov čistega kmečkega prebivalstva, leta 1961 le 36 odstotkov in je padlo do leta 1970 na 22 odstotkov. Vzroki za te premike so tako v nestimulirani kmetijski politiki, ki je posebno prizadela hribovske kmete, kot tudi v tem, da je bližnja področna industrija nu-

Ob Dnevu republike

Smo družina narodov in narodnosti; kot državna skupnost nove, Titove Jugoslavije smo stari komaj sedemindvajset let, pa vendar nas v svetu bolje poznajo kot mnoge države, ki so mnogo večje, mnogo starejše in mnogo bogatejše kot smo mi.

Poznajo nas po tem, da se nismo dali pokoriti najrazličnejšim pritiskom tujih sil, da smo vedno živeli in delovali z zavestjo, da drugače kot svobodni ne moremo in nečemo živeti.

Poznajo nas po tem, da se z vsemi silami poskušamo vključiti v nagli gospodarski razvoj sveta. Vedo, da smo bili ena izmed najbolj zaostalih dežel in morda prav zato še bolj cenijo tisto, kar smo dosegli.

Poznajo nas kot družbeno skupnost, ki si svoje celotno življenje ureja na načelih samoupravljanja, kot skupnost, ki na teh načelih s svojimi uspehi in težavami išče svojstveno razvojno pot v socializem.

Svojih uspehov, pa tudi razvojnih težav in protislovij se dobro zavedamo. Kot še nikoli doslej, si odkrito in demokratično povemo vse o naših slabostih in napakah, pa naj si bo v našem gospodarjenju, v medčloveških odnosih ali v odnosih v naši družini narodov in narodnosti. V trenutku pa lahko pozabimo na vse notranje prepire, kadar se čutimo ogrožene od zunaj. In tisti v svetu, ki delajo z nami posebne račune, se tega dobro zavedajo. Vedo, da bomo združeni in enotni znali braniti svojo svobodo.

Delovna skupnost Bresta je delček te naše velike družine — s podobno prehojeno potjo, s podobnimi kritičnimi razčiščevanji medsebojnih odnosov. Tudi mi se dobro zavedamo, da lahko pričakujemo boljši skupni jutrišnji dan, če bomo z lastnimi silami, z večjo produktivnostjo in prizadevnostjo znali premagati vse ovire, ki so na poti med danes in jutri.

Ob Dnevu republike želimo vsem članom delovne skupnosti in občanom veliko delovnih uspehov!

dila predvsem mlajšim boljši za služek in zanesljivejšo socialno varnost. Tako se hitro množe opuščena zemljišča, zaraščajo se pašniki, travniki in to celo na zelo velikih površinah, ki že danes predstavljajo področje več tisoč hektarov.

Zato je nujno, da se takoj pristopi k analizam in izdelavi študije o racionalni izrabi prostora naše občine.

Kmetijski strokovnjaki so že po sklepu občinske skupščine zastavili delo na ugotavljanju, katere kmetijske obrate in katera zemljišča so trenutno in perspektivno potrebna kmetijski proizvodnji, ker ima le-ta pred vsem drugim prednost. Preostale površine, predvsem neravninske pa bo treba sistematično vključiti v program pogozdovanja. Priznati je treba, da ta naloga zaostaja, saj nam površen sprehod po našem terenu pokaže cela področja, ki so se zarasla s »šikaro«, kar predstavlja škodo tako za lastnike kot za družbo, kvari videz naše sicer lepe pokrajine, negativno vpliva na klimatske razmere; medtem ko bi si gozdovi zagotovili poleg vsega tudi donosnost, pa čeprav v nekoliko odmaknjeni perspektivi.

Izdelati bo potrebno akcijski

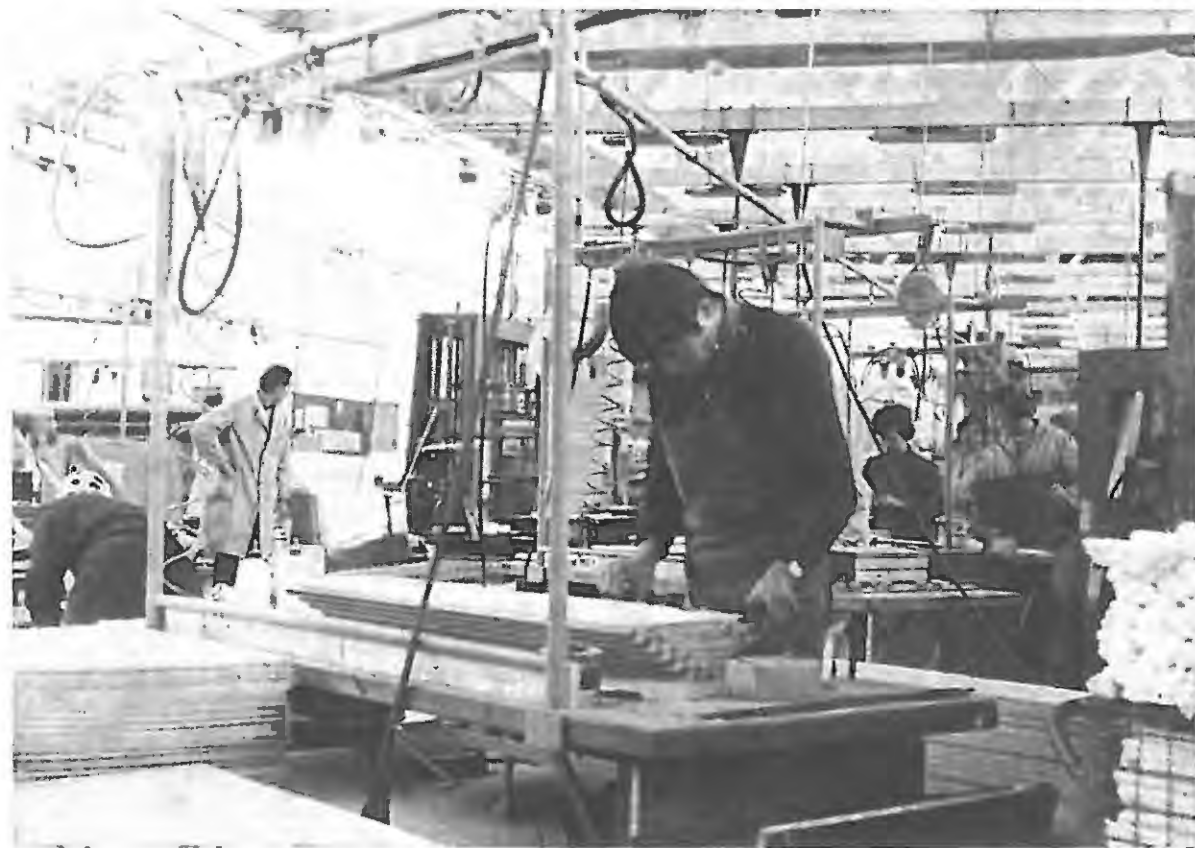
program aktiviranja površin, ki jih kmetijska izraba opušča. Predstavniki Gozdnega gospodarstva izražajo pripravljenost, da se vključijo v to akcijo, ki bi morala biti usmerjena od odgovornih občinskih organov.

Pri tem bi omenili še zelo zanimivo oceno ekspertov izdelave turističnega programa za Severni Jadran, v katerega je vključena tudi naša občina. Poleg naravnih lepot (Rakov Škocjan, Cerkljsko jezero, Snežnik, Slivnica) so po tej oceni prav naši gozdovi, čisti zrak, čista jezerska voda in sama lega tega področja pravi magnet za tokove inozemskih turistov, še posebej pa za prebivalstva, ki živijo v tehiziranih gradščih (Reka, Trst, Ljubljana, Zagreb), kjer sta onesnaženje zraka in ropot vedno bolj nevzdržen problem za življenje.

3. Problem je tudi povezanost kmetov, lastnikov gozdov v gospodarjenju z gozdovi, zaradi njihove razdrobljenosti. Tako imamo v naši občini:

1100 kmetov, ki razpolagajo s 6.000 hektari gozdov; 800 polkmetov, ki razpolagajo s 4.600 hektari gozda, in 1500 nekmetov, ki raz-

Konec na 2. strani



Ob dnevu republike želimo veliko delovnih uspehov!

Iz vsebine:

SAMOUPRAVNI SPORAZUM JE SPREJET — ZAKAJ TAKO NIZKO DOSEGANJE PLANA PROIZVODNJE — PROIZVODNI PROGRAM 1972 — MNENJA IN KRITIKA — USTAVNA DOPOLNILA IN BREST — OB 10-LETNICI IVERKE — NOVI PRAVILNIK O IZOBRAŽEVANJU — NAGRADNA KRIZANKA

Zakaj tako nizko doseganje plana proizvodnje?

Ze sam naslov zahteva, da se ob tem vprašanju nekoliko nadrobneje seznanimo z gibanji, vzroki za tako gibanje in tendencami v proizvodnji. Da bo vse bolj razumljivo, bom v naslednji tabeli prikazal, kako smo obseg proizvodnje dosegali lani in letos po kvartalnih.

	1970 v milij. N din	1971
I. kvartal	20,6	16
II. kvartal	23,4	16,4
III. kvartal	20,3	19,5
IV. kvartal	16,2	19,6 (ocena)

Iz gornje tabele je videti, da je resna kriza nastopila v zadnjem kvartalu lanskega leta. Takšna raven je ostala tudi letos oziroma v prvem in drugem kvartalu, da bi se situacija nekoliko popravila v tretjem, na približno enaki ravni pa računamo, da bomo pristali tudi v četrtem.

Zakaj tako nagel preobrat? Po moji oceni sta dva osnovna in glavna vzroka:

- bistveno se je spremenil proizvodni program,
- bilo je več kadrovskih sprememb na vodilnih položajih.

Prav gotovo je, da so poleg teh dveh tudi drugi vzroki, od katerih bom nekatere kasneje pojasnil.

Nič novega ne bom povedal, če rečem, da smo imeli v lanskem letu velike težave s plasmajem blaga. Te težave so nastopile iz dveh razlogov:

1. program proizvodnje ni bil prilagojen našim tržnim razmeram;
2. s korekturo cen v letu 1969 smo naleteli na odpor na trgu, tako da tudi prej idoče blago (Daniela — Living) potem v prodaji ni šlo nikamor.

Pri programu dnevnih sob nam je manjkala nepogrešljiva garderoba, ki jo naš trg zahteva. Pri naših omarah Claudia, Aleksandra in Patricia tega ni bilo. Daniela sicer ima polovični del, vendar zaradi psihoze, da je vse, kar je Brestovega drago, tudi Daniela ni šla v prodajo. Pri Floridi je garderoba bila, težave pa so bile z ležiščem.

Vsa proizvodnja dnevnih sob je v četrtem kvartalu usahnila; začeli smo uvajati nov program, Apolo — Gero za izvoz. V tem času so usahnili tudi že tako skromna naročila glasbenih omaric za Združene države Amerike. Prišla so sicer nova, za našo tehnologijo mnogo težja, z udeležbo masivnih elementov, za katere nismo imeli instaliranih kapacitet.

Tem programskim in tržnim težavam so se pridružile še kadrovske spremembe. Kader, ki je obvladal proces, bi uvajanje nove proizvodnje lažje obvladoval, kakor pa novi ljudje, ki so se sami potrebovali pomoči.

Poleg teh dveh osnovnih vzrokov so se zmanjšala naročila za Ameriko. To je bilo potrebno nadomestiti s proizvodnjo za domače tržišče in sicer s proizvodi, ki na trgu niso bili sprejeti.

Torej, če na koncu ugotovim, da je obdobje nazadovanja za nami, naj ne bo slišati neskromno. Za prihodnje leto sem optimist. Računam, da bomo že v prvem kvartalu dosegli obseg proizvodnje nad dve milijardi starih dinarjev in da se bo ta dinamika nadaljevala.

T. Kebe

Desetletni načrt o gozdovih

Nadaljevnje s 1. strani
polagajo s 4.600 hektari gozda.

Poprečna posest na lastnika gozda znaša nekaj nad 3 hektare.

Iz prednjega se vidi, da racionalno gospodarjenje po posameznih parcelah ni mogoče in da se z ozirom na naravo posla lahko vrši to le po širših kompleksih. Sedaj so kmetje organizirani v gozdne obrate z razmeroma precejšnjo stopnjo samoupravljanja, vendar ta organizacijska oblika do neke mere zadovoljuje le blagovno proizvodnjo v gozdu, ne more pa v celoti odgovorjati gospodarjenju z gozdovi. Sedaj je v republiški skupščini razprava o novem zakonu o zadrugah, kjer bodo kmetje lahko ustanovili povsem svoje lastne organizacije. Verjetno bo taka oblika združevanja kmetov bolj odgovarjala aktivnemu sodelovanju kmetov lastnikov gozdov pri gospodarjenju z gozdovi.

Tu se pojavlja še drugi problem. Kmetje, lastniki gozdov bi morali imeti glavno vlogo pri gospodarjenju z gozdovi, ker je njihova kmečka eksistenca tesno, lahko bi rekli tudi obstojno povezana z dohodki gozda. Tega pa ne moremo trditi za nekatere, ker le-tim njihov standard pokriva njihova zaposlitev in so jim dohodki od gozdov le dopolnilni standard. Nad temi gozdovi je treba v celoti uveljaviti družbeni režim, to pa zato, ker podatki kažejo, da kmetje v glavnem sekajo tako kot predvidevajo gozdni načrti, medtem ko so nekmetje lastniki gozdov v letošnjem letu izvršili s planom predvidenih se-

čenj le okrog 40%, s čimer se povzroča očitna družbena škoda.

4. Gozdne ceste, ki so v programu gozdarstva, naj bi se projektirale skupno z odgovornimi občinskimi organi za turizem, tako da bi te komunikacije koristile gozdni proizvodnji in turističnim povezavam.

5. Posebno poglavje predstavlja za naše področje gospodarjenje z lovišči. To je predmet številnih razhajanj in sporov, predvsem med državnim loviščem in organi Gozdnega gospodarstva ter kmeti. Ocenjuje se, da neusklajenost stališča visoke divjadi v odnosu do prehranske zmogljivosti gozdov povzroča izredno veliko škodo na podmladku. Občinska skupščina je to problematiko samo v zadnjem letu obravnavala nekajkrat, vendar brez posebne učinkovitosti. Povsem pravilno je, da se je za ta problem zavzel strokovni inštitut v Ljubljani, ki bo v vsestransko analiziral sedanjí položaj in tudi predlagal konkretne ukrepe.

Gotovo je, da bo to koristna opora za dokončno odločitev občinske skupščine.

V tem partekmzapisu rde nov ravnanje le nekateri glavni problemi s področja gozdarstva. In že iz prikazanega lahko zaključimo, da je gozd za naše bivanje in za naš perspektivni razvoj, predvsem turistične dejavnosti, izrednega življenjskega pomena. To predstavlja vzrok in upravičenost za aktivni odnos vsakega našega občana do gozda kot naravnega fenomena naše občine.

Jože Lesar

Samoupravni sporazum je sprejet

V okviru poslovnega združenja Les je 52 članic tega združenja podpisalo samoupravni sporazum o merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov. Sporazum je 22. oktobra verificirala tudi republiška verifikacijska komisija in je vpisan v registru samoupravnih sporazumov pri Republiškem sekretariatu za delo.

Znano je, da je med 52 članicami — podpisnicami sporazuma tudi naše podjetje. O vsebini sanjnihilcpubli. moup fs fs fs s s moupavniga sporazuma smo obširno pisali v 47. številki Brestovega obzornika. Zastaviti si moramo vprašanje, kaj sedaj. Spo-

Razpredelnica nam lepo kaže, kako so naši osebni dohodki začeli zadnja leta padati v primerjavi s celotno lesno industrijo SR Slovenije.

Dejavniki, ki so vplivali na tako stanje, je veliko. Če izluščimo najbolj specifičnega, potem je to za Brest prav gotovo izvoz. Še pred nekaj leti smo dosegli tudi v izvozu določeno stopnjo dobička. Danes je izvoz v globalu v izgubi, pri nekaterih izdelkih tudi čez 20 odstotkov. Razumljivo, v izvozu prodajnih cen nismo uspeli povečati že od leta 1969, medtem ko so cene surovin in reprodukcijskih materialov narasle sa-

z izvozom v ZDA, so dali v med-republiškem komiteju veto. Zopet smo ostali v vakuumu. Slišimo nove obljube. Torej borimo se vsaj za status quo. Za status quo zato, da ne bomo vrgli pač vseh let prizadevanja kolektiva po osvojitvi tega tržišča; da ne bomo zavrgli vsaj stroškov obdelave tržišča ZDA; da ne bomo zavrgli dobljen del investicijskih vlaganj; da bomo lahko poslovnim bankam prodali devize, s katerimi bomo plačevali davek likvidnosti, za katerega prav isti forumi, ki rešujejo sistem stimulacije izvoza ne morejo ali nečejo poizkati krivca. Da, dejstvo je, da smo v zadnjih petih letih realizirali poprečno 40 odstotkov prodaje v izvoz. Pridobili smo si pozicijo na zunanjih tržiščih, izgubili smo del osebnih dohodkov, zato da smo prinesli družbi devize, s katerimi smo skoraj enakopravno razpolagali vsi, tisti, ki smo izvažali in tisti, ki so prodajali izdelke doma. Vsakdo ve, da je orientacija v izvoz popolnoma pravilna, vprašanje je samo, koliko časa bomo uspeli zdržati pri preprih okrog deviznega računa, da bomo namesto obljubljenih dobili tudi materialne stimulacije.

Seveda je poleg izvora še ves splet drugih bodisi objektivnih ali subjektivnih problemov, ki vplivajo na zaostajanje osebnih dohodkov.

V letu 1972 moramo na področju osebnih dohodkov vsekakor nekaj storiti. Pogovarjamo se o desetih odstotkih nominalnega povečanja. To pomeni, da bi povečana produktivnost navrgla dodatno povečanje osebnih dohodkov. Seveda te številke še nimajo realnih osnov, ker, kot sem že omenil, plani za leto 1971 še niso končani. Prav gotovo pa je danes še vedno možnost, da storimo vse potrebno, da bi taka povečanja osebnih dohodkov dejansko realizirali. Samoupravni sporazum nam dovoljuje poprečne osebne dohodke brez obdavčitve do okrog 1.500 din. To pomeni, da pri samoupravnem sporazumu ni zadržkov za povečanje osebnih dohodkov, če bomo uspeli doseči pogoje in rezultate gospodarjenja, ki bodo taka izplačila dovoljevali.

D. Mlinar



Boljši življenjski standard in večji osebni dohodki so odvisni od nas samih — od večje proizvodnosti

razum zahteva, da podpisnice uskladijo svoje samoupravne akte s sporazumom najpozneje v treh mesecih (do 1. februarja 1972). Prav sedaj posebna komisija, imenovana od Centralnega delavskega sveta, pripravlja pravilnik oziroma sporazum o delitvi dohodka in osebnih dohodkov v Brestu. Pri sestavljanju tega akta upošteva tudi določila samoupravnega sporazuma za lesno industrijo SR Slovenije. S sprejetim pravilnikom oziroma sporazumom o delitvi dohodka in osebnih dohodkov v podjetju bo začela veljati tudi nova analitična ocena delovnih mest. Tudi izdelava finančnega plana podjetja za leto 1972 gre h koncu. Torej dela potekalo dokaj usklajeno. Finančni plan za leto 1972 nam bo namreč pokazal možnosti za povečanje naših osebnih dohodkov in drugih prejemkov, ki jih predvideva samoupravni sporazum. Osební dohodki v prvih devetih mesecih so znašali letos na Brestu 1.318 dinarjev in so 6 odstotkov višji od lanskega istega obdobja. Osební dohodki v lesni industriji SRS so 45 dinarjev nižji od Brestovih. Dejstvo je, da so osebni dohodki na Brestu že nekaj časa v stagnaciji.

To stangacijo nam najbolje ilustrira statistični podatek, po katerem bodo letos porasli življenjski stroški štiričlanske družine v Sloveniji nasproti preteklemu letu za okrog 20%, primerjan s porastom osebnih dohodkov v Brestu za 6 odstotkov. Torej so redni osebni dohodki zaposlenih v Brestu letos padli za okrog 14%. Nekaj let nazaj, vse do letos, so bili osebni dohodki Bresta nad republiškim poprečjem in sicer:

	Brest	Veržni indeks	Lesna industrija SRS	Veržni indeks
1968	1.028	—	875	—
1969	1.201	117	1.073	123
1970	1.289	107	1.208	113
1971	1.318	103	1.362	113

Opomba: Podatki za lesno industrijo SRS 1971 se nanašajo na mesec junij.

Marketing pred novimi nalogami

Pred letom dni smo v organizacijski shemi vključili tudi dejavnost marketinga. Študije posameznih tujih tržišč so že opravljene, tako da smo praktično spoznali želje in motivacije potrošnikov na teh tržiščih. Tudi domače tržišče je kljub izredni zmogljivosti obdelano z vseh vidikov. Na podlagi teh analiz je bila selekcija izdelkov po stopnjah tržne zainteresiranosti in je bila to osnova za postavitev proizvodnega programa za leto 1972. Nastop na Beograjskem sejmu je potrdil pravilnost tega izhodišča, ker je pripravljen asortiment pohištva primeren za zahteve domačega potrošnika. Domači potrošnik je zavrgel široke in enodelne dneve sobe, njegove želje so vedno bolj usmerjene v iskanje sestavljivega pohištva, ker potrošnik postaja praktično oblikovalec lastnega stanovanja.

Z vsi dosedanja dejavnostjo pa marketing še ni opravil svojega dela. PRAVILOMA SE SELEDAJ PRICNE NJEGOVA DEJAVNOST v pravem smislu besede. Nujno je usklajevati proizvodne kapacitete in lansirne načrte s tržnimi zahtevami. Ta problematika zahteva veliko študij motivacij potrošnikov in časovnih os-

cilacij prodaje pohištva. Istočasno je potreben posluh poslovnih enot pri postavitvi lansirnih programov za upoštevanje predlogov marketinga. Postopna vpeljava marketing koncepta v celotni poslovni proces podjetja nujno daljše obdobje, izdelavo sistemov in skupinsko delo. Vse to pa je naloga marketinga, da z akcijami podjetja v smislu marketinga, ker je le to edino utemeljena razvojna pot tržnega gospodarstva. Ni nikakršna tajnost, da v deželah s tržnim gospodarstvom najbolj uspešno pot podjetja z marketing usmerjeno koncepcijo.

Leto 1972 bo za marketing leto novih idej in dopolnitev sedanjega programa z dopolnili tržnih zahtev. Za idejo pa mislim predvsem na študij želja potrošnikov v perspektivi in s tem analogno postavitev proizvodnega programa, saj bo le tako naša prodaja uspešna in rentabilna.

V to, marketingško smer, moramo biti vsi prepričani, njen razvoj moramo zagovarjati, ker bomo le tako vedno en korak pred konkurenco, ki iz dneva v dan postaja močnejša. Upam, da nam bodo začetni uspehi dali več spodbud za prihodnje delo.

B. Mišić

Proizvodni program za leto 1972

O sejnih in podobnih nastopih sem pisal že med letom, češ, da bo proizvodni program za 1972. leto potrebno posebej skrbno pripraviti. Ta skrb pa mora biti usmerjena predvsem v pravilnost izbire izdelkov, ki naj jih uspešno prodajamo doma in v tujini. S tem v neposredni povezanosti moramo doseči optimum v izkoriščanju kapacitet, po drugi strani pa doseči ekonomski rezultat, ki bo omogočil doseg kratkoročnih, pa tudi dolgoročnih ciljev.

Ze dalj časa pripravljajo strokovne službe program, ga dopolnjujejo in usklajujejo. Pri sestavi je namreč treba doseči več smotrov: tehnološkega, kooperacijskega, ekonomskega, prodajnega in še vrsto drugih, ki so specifični za dejavnost posameznih poslovnih enot.

Danes že lahko trdimo, da smo v izboru izdelkov prišli tako daleč, da ni več bistvenih problemov. Furnirano pohištvo Tovarne pohištva v Cerknici zajema program BARBARA, LIVING in CLAUDIE, POLONE ter glasbenih omaric. Tovarna pohištva v Martinjaku bo svoje kapacitete namenila proizvodnji stolov, tapetniških garnituram, struženim izdelkom, manj surovim foteljem in več miznim podnožjem. Tovarna pohištva v Starem trgu bo z VEGO-60 zapolnila svoje kapacitete. Iverka vključuje volji bistveno ne povečuje proizvodnje ivernih plošč v primeri z letošnjim letom. Tovarna lesnih izdelkov v Starem trgu bo povečala proizvodnjo stolov K-33, zagotovila je kooperaciji s tovarnama v Cerknici in Martinjaku. Se vedno je ostalo nerešeno vprašanje razžaganja večjih količin hlodov.

Tapetniške garniture za prodajo na domačem trgu niso v celoti določene. Med letom bomo na tržišče dali več novih vrst garnitur, ponovili pa le tiste, ki jih bo sprejelo tržišče. To načelo velja tudi za Y-garniture.

Tendence k formiranju lastnega programa se kažejo vse bolj očitno, saj že v programom 1972 v večini enot programiramo lasten program.

V proizvodnem programu so zastopana domača, pa tudi tuja tržišča. Tudi v 1972. letu bomo nadaljevali s proizvodnjo glasbenih omaric za Združene države Amerike, Claudie za Zahodno Nemčijo, pa tudi za izvoz v Sovjetsko zvezo, Vzhodno Nemčijo in Poljsko. Struženi izdelki, surovi in finiširani fotelji ter zofe, mizna podnožja so namenjena za Združene države Amerike. Izvažali bomo še stole K-33 in del primarnih izdelkov. Kljub popolni

nestimulaciji izvoza bomo tudi v 1972. letu izvažali, predvsem zato, da ohranimo tržišče in zaslužimo retencijo kot milodar, da z njim odplačamo devizne dolge.

Toliko o izdelkih in prodaji. Že danes lahko povemo, da bo dobiček tistih, ki bodo prodajali naše blago doma ali v tujini, večji kot nas samih. To pa je tisto žalostno — a pomoči pri tej stvari ni... Morda imamo res rezerve v kapacitetah, izkoriščanju kapacitet strojev, v slabih strokovnostih, v slabem delovnem elanu, v velikih neproizvodnih stroških. Morda? Postavili smo program, prav gotovo pa je, da to še ni vse. Kaj je z optimumom izkoriščanja kapacitet? Kaj je z ekonomičnostjo poslovanja? To sta dve nalogi, o katerih sem že uvodoma dejal, da sta neposredno povezani z današnjim in prihodnjim dnem. Niti prvih in drugih izračunov še nimamo. Z gotovostjo pa lahko trdimo, da sami izračuni ne bodo

Dobili smo nov kredit

Junija letos smo dobili pri upravnem odboru sklada skupnih rezerv SR Slovenije zahtevek za 15 milijonov dolgoročnega kredita za obratna sredstva. Sredstva v sklad skupnih rezerv plačujejo gospodarske organizacije kot zakonsko obveznost iz dohodka podjetja po zaključnem računu. Obveznost znaša 5% od zneska dobička, zmanjšane za rezervni sklad podjetja. Od tega dobi 2 odstotka občinski sklad in 3 odstotke republiški sklad skupnih rezerv.

Upravni odbor republiških rezerv daje sredstva skoraj izključno za sanacije podjetij, ki so v izgubi in ki imajo glede na sanacijski plan vsaj v prihodnosti možnosti za uspešno poslovanje. V Brestovem primeru je šlo za preventivno sanacijo, v smislu katere je bil izdelan tudi elaborat sanacije. Osnova predmetne sanacije je v normalni prodaji odvečnih zalog gotovih izdelkov zahtevnega programa (Claudie, Aleksandre, Patricie in podobno), ki so nastale z recesijo v tehniki in ki so znašale na začetku letošnjega leta približno 16 milijonov dinarjev. Analize prodaje so namreč pokazale, da grede ti izdelki uspešno v prodajo, vendar v premajhnih količinah, da bi lahko prišli v krajšem času do pre potrebnih obratnih sredstev. Uspešnost prodaje in s tem hitre pridobitve sredstev bi bila verjetno

Sedežna garnitura K-23

prinesli rešitev. Ne papir, temveč akcija vseh, pa naj delamo na katerikoli ravni — naj si bo na delovnem mestu v ekonomski enoti ali kjerkoli na strokovnem delovnem mestu. Sami sebi moramo postaviti vprašanje, kaj in kako storiti, da gremo naprej po poti, ki smo si jo začrtali.

D. Trotovšek

možna edino z visokimi popusti v cenah, ki pa bi lahko pripeljale podjetje v izgubo. Elaborat skupnim rezervam je grajen prav na tej osnovi, s tem da smo se odločili za drugačno varianto in sicer za varianto, po kateri bi dobili potrebna obratna sredstva iz sklada skupnih rezerv SR Slovenije, medtem ko bi v času kreditiranja uspeli prodati omenjene zaloge brez popustov.

S svojim elaboratom o preventivni sanaciji smo delno uspeli. Dobili smo kredit 4 milijone dinarjev za delo dveh let in z 8 odstotno obrestno stopnjo. Sklad skupnih rezerv je dal sredstva Brestu na razpolago v mesecu novembru z dvema pogoje-

— da bo Brest v letu 1972 dosegel vsaj 8 odstotkov podjetniške stimulacije (dobiček in amortizacija);

— da bo odprodal Brest v letu 1972 zaloge opuščene zahtevnega programa iz leta 1970 najmanj v višini 10 milijonov dinarjev.

Ob neizpolnitvi pogojev lahko sklad zahteva vrnitev kredita v roku 30 dni.

Brest je doslej že znižal omenjene zaloge za približno 6 milijonov dinarjev. Uspešno zaključen posel za prodajo dela ter zalog v Vzhodno Nemčijo pa nam daje garancijo, da bomo drugo obveznost izpolnili v razmeroma kratkem času. Ostane nam torej še prva obveznost, za katero prav lahko obstajajo v letu 1972 možnosti, da jo uspešno izvršimo.

4 milijone dinarjev kredita sicer ni mnogo, če pa računamo, da je bilo pri skupnih rezervah vloženih petkrat več zahtevkov, kot je bilo sredstev za razdelitev in da pri poslovnih bankah ne moremo dobiti ustreznih novih kreditov, potem je tudi ta kredit zelo dobrodošel.

S pridobitvijo kredita se je potreba Bresta po dolgoročnih obratnih sredstvih zmanjšala s 15 na 11 milijonov dinarjev. Seveda je to znesek za leto 1971, nova povečanja proizvodnje in verjetno novo inflacijsko gibanje pa bodo zahtevala dodatna obratna sredstva.

D. Mlinar



Ob obračunu devetmesečne proizvodnje

Devetmesečni rezultati letošnje proizvodnje v podjetju pomenijo v primerjavi z lanskimi rezultati za pet odstotkov večji obseg proizvodnje. To povečanje sicer ni v skladu s planskimi predvidevanji letnega plana, je pa glede na spremenjene gospodarske pogoje, ki nam jih narekuje sedanja situacija, pozitiven rezultat.

Dokaj nestabilna gospodarska situacija glede nelikvidnosti, pogostih spreminjanj cen in restriktivnih ukrepov na področju kreditiranja nas je prisilila k čim večjemu prilagajanju tržišču s tem, da smo opustili proizvodnjo nekaterih izdelkov. Iskanje kup-

Na sploh je finančni rezultat kljub povečani realizaciji in s tem celotnega dohodka za 46 odstotkov v primerjavi z lanskim devetmesečnim obdobjem, manjši kot lani. Med vzroke o temu je brez dvoma treba šteti zamrznjenje cen naših izdelkov, z druge strani pa povečanje cen repromaterialom in surovinam.

Na nižji finančni rezultat pa je vplival tudi povečan izvoz, saj zaradi sedanjega izvoznega režima nimamo najboljših stimulacij. Izvoz letos povečujemo v primeri z lanskim letom za indeks 224.

Izvozna usmeritev pa je kljub vsemu za Brest nujnost zaradi povečanih kapacitet, osvojenih tržišč in reševanja likvidnosti v podjetju.

Ostali viri financiranja reprodukcije pa v glavnem temelje na plačilih domačih kupcev. Terjatve do kupcev vse bolj naraščajo, prav tako vzporedno tudi naraščajo obveznosti do dobaviteljev.

Razumljivo je, da nam na Brestu zato primanjkujejo redna sredstva za obratovanje, ki jih ne moremo zagotoviti niti pri naši poslovni banki.

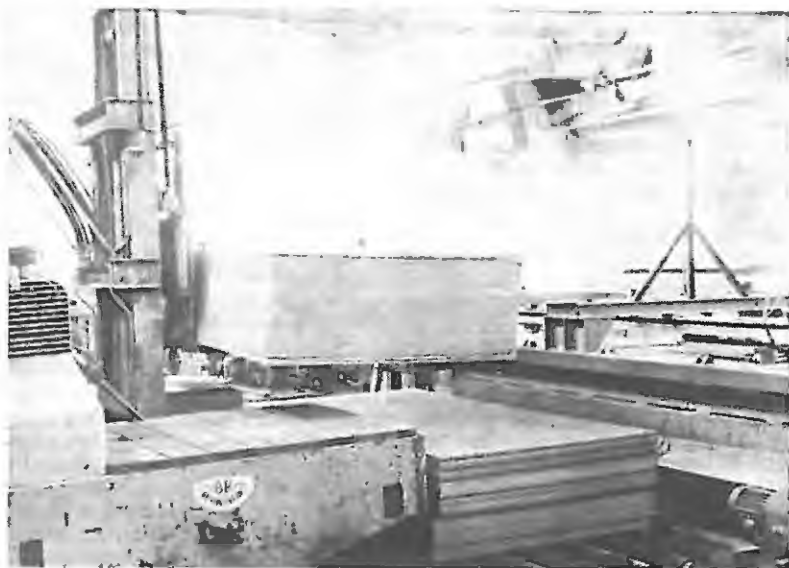
Prisiljeni smo, da se pri uvozu repromaterialov vse bolj poslužujemo posredniškega uvoza, ki pa je zaradi kreditiranja in posredništva znatno dražji od direktnega uvoza. Znano je, da pomeni neposredni uvoz vnaprejšnje angažiranje denarnih sredstev za pripravo uvoza, kar pa je v sedanji situaciji ob pomanjkanju sredstev, zaradi vezave sredstev pri uvozu, za nas kljub temu nesprejemljivo.

Posredniškega uvoza pa se poslužujemo zlasti z večjimi trgovskimi hišami tudi zaradi kompenzacijskih poslov.

Nabava na domačem tržišču je vezana na iskanje čim večjega števila dobaviteljev, ker so pri stalnih dobaviteljih prihodnja naročila vezana na vnaprejšnja plačila obveznosti.

Zato je naša programska politika tržne usmerjenosti tako na domačem tržišču, pa tudi izvozne usmerjenosti kljub slabšemu finančnemu rezultatu, pravilna. Z akcijo optimalnega naročanja surovin in repromateriala in zmanjševanja nedovršene proizvodnje pa bomo v še večji meri izboljšali vezavo sredstev v podjetju.

R. Zadravec



V prihodnjem delovnem letu bo treba vsekakor boljše izkoristiti naše proizvodne kapacitete

MNENJA IN KRITIKA

O nagrajevanju zaposlenih

Zasnove sedanjega sistema nagrajevanja segajo tja v leto 1962. Takrat je strokovna skupina pripravila pravilnik o delitvi dohodka in osebnih dohodkov, po katerem poteka obračun še danes. V vseh teh letih ni doživel bistvenih sprememb, razen teh, da smo ga poenostavljali glede na tehniko obračuna. To poenostavljanje je šlo tako daleč, da danes razen delavcev v neposredni proizvodnji skoraj nihče ni nagrajevan neposredno od svojega dela.

Sistem je vse preveč odmaknjen, poprečen, posreden in ne vem, kaj še vse. Dejstvo je, da ne ustreza današnji stopnji razvoja, delovni zavesti, strokovnosti in zlasti ne, kar pa bi moral, ne nudi preudarne in koristne karovske selekcije.

Ker večina bralcev današnji sistem nagrajevanja pozna, o njem ne bom pisal konkretnije, razen potrebnega primera, kako neracionalen je. Naj pogledamo samo delitev po poslovnih enotah. Imamo poslovne enote, ki ne ustvarjajo dovolj dohodka, da bi pokrile potrebe po osebnih dohodkih. Ta težava se vleče že odtlej, ko smo prešli na tržne odnose. Namesto, da bi iskali vzroke in jih odpravljali, smo vedno iskali rešitev v tem, da smo z internimi določili prelivali dohodek iz ene v drugo poslovno enoto. Ta napaka se masučeje in je iz leta v leto ostreje prisotna v našem poslovnem življenju. Za tako stanje vedno najdemo opravičilo v neenakih pogojih gospodarjenja, podobno kot najdemo politiki opravičilo za širšo družbeno skupnost.

Prav gotovo je, da ugotovitev o neenakih pogojih drži in bo tudi vedno prisotna. Določeno obdobje je ena panoga donosnejša, nato pa spet druga. So pa v Jugoslaviji panoge, ki imajo v svoji strukturi cene veliko udeležbo živega dela, pa so vsa povojna leta, odkar prihajamo na tržni sistem, slabo donosne.

Temu je kriv davčni sistem, ker plačujemo davke od osebnih dohodkov, ne pa od dobička ali ostanka dohodka. Družbi torej prispeva več tisti, ki ima več zaposlenih. To pa so normalno pasivna področja, področja, ki nimajo naravnih bogastev, kjer je proizvodnja taka, da terja mnogo ročnega dela in tega ni mogoče nadomestiti s tehniko in tehnologijo.

Podobno je tudi pri nas. V primarni industriji, ki je bila vsa povojna leta donosnejša od finalne, je udeležba osebnih dohodkov v strukturi cene zelo majhna; na primer v Iverki nekaj nad 11 odstotkov, v TP Cerknica nad 21 odstotkov in v TP Martinjak nad 23 odstotkov. Razumljivo je, da je primarna proizvodnja donosnejša, ker so prispevki družbi nepravilno razdeljeni.

Ne trdim, da bi morali napak, ki jo je napravila družba, po-

praviti mi, trdim pa, da bi morali ustvariti pogoje, da bi bila participacija kolektivov pri oblikovanju in delitvi dohodka mnogo večja, kot je. Nagrajevanje in delitev bi morali približati posameznikom in delovnim enotam. Menim, da pogoji za to so. Osebnih dohodkov bi morali postaviti bolj odvisne od gibanja stroškov in od rezultatov dela.

S stroški se pri nas ukvarja relativno malo ljudi. Imamo sicer strokovna mesta in strokovne nosilce, pa tudi zajemajo stroškov je še dokaj dobro urejeno, vendar se tu naše delo tudi konča. Če bi sistem nagrajevanja postavili v neko odvisnost od gibanja stroškov, se prav gotovo ne bi pojavljala stalna potreba po novi delovni sili, če istočasno ugotavljamo, da še seda-

nja ni racionalno izkoriščena. Za zasedbo delovnih mest ne bi bila odločujoča organizacijska shema, temveč strošek, ki ga lahko za to delo prenese kalkulacija.

Če bi stvari tako obravnavali, potem prav gotovo ne bi bil postavljen za vsako delovno področje svoj referent, tehnolog, vodja in podobno, če je v mesecu izkoriščen komaj 50-odstotno.

Ker se ne obnašamo racionalno, je naša poslovna učinkovitost slaba. Če hočemo napraviti naše poslovanje bolj učinkovito, potem moramo vnesti vanj elemente racionalnosti. Te elemente je treba poglobljati, jih približati ljudem in na osnovi njih pričeti z zdravim in prepotrebno kadrovsko selekcijo. Najbolj humano in socialistično je živeti od svojega dela, ne pa na plečih drugih. Logično, da je potreben tudi solidarnostni element, vendar naj solidarnost uživa res tisti, ki jo je potreben.

T. Kebe

Zakaj nedoslednost?

Komaj nekaj mesecev je preteklo, odkar smo pripravljali strokovno ekskurzijo za obisk sejma v Hannoveru. Udeležilo naj bi se je okrog 40 članov naše delovne skupnosti. Namen te ekskurzije je bil seznaniti vodilni operativni kader s tehničnimi in tehnološkimi dosežki na področju lesno-predelovalne in pohištvene industrije. To bi bilo za operativni kader v proizvodnji in za podjetje kot celoto nedvoumno izrednega pomena, ker brez znanja ne bo napredka, brez uporabljanja tehnike in tehnologije pa ne večje produktivnosti dela.

Zaradi finančnih težav smo ekskurzijo odpovedali, ker so bili posamezniki mnenja, da si česa takega v takšni situaciji ne moremo privoščiti.

Od takrat je poteklo le nekaj mesecev, finančni položaj podjetja pa ni nič boljši, rekel bi celo slabši, saj smo ravno v oktobru beležili najdaljšo blokado v vsej zgodovini Bresta. Cudi me, kako to, da je bilo mogoče najti sredstva za potovanje uredniškega odbora v Sovjetsko zvezo, za potovanje v Hannover pa jih ni bilo.

Nič nimam proti temu, da se uredniški odbor nagradi v taki ali drugačni obliki, ne morem pa soglašati s tem, da za koristno potovanje sredstev ni bilo, za tako imenovani izlet pa so bila sredstva na voljo v zelo kratkem časovnem razdobju. Zakaj taka nedoslednost?

Prav tako se mi zdi, da bi bilo potrebno razmisliti tudi o tem kako bi se vsaj malo odolžili tistim, ki dopisujejo v Brestov obzornik. Vem namreč, da posamezniki člani uredniškega odbora ne napišejo niti enega članka, deležni pa so nagrade.

Te nagrade jim sicer ne oporekam, saj obiskujejo seje uredniškega odbora in si za to nekaj tudi zaslužijo.

Poznam pa pridne dopisovalce, ki objavljajo skoraj v vsaki številki Brestovega obzornika, pa se jih nihče ne spomni. Menim, da bi morali tudi o tem nekoliko razmisliti. Če bi po nekem sistemu nagrajevali najboljše in najpogostejše dopisovalce, bi vzbudili več zanimanja za dopisovanje v naše glasilo.

T. Kebe

In še pripis ...

Uvodoma poudarjam, da odgovarjam na članek Zakaj nedoslednosti? kot urednik, vendar izključno v svojem imenu. Nimam namena polemizirati o ekonomskem položaju podjetja, ker pa je uporabil avtor za izhodišče prava položaja, moram poudariti, da z njegovo oceno ne soglašam. Ko ocenjujemo finančni položaj podjetja, moramo gledati na kompleksne rezultate poslovanja. Ne bom govoril o povečanju proizvodnje, ker jo je delno avtor pojasnil sam v drugem članku te številke, prav tako ne bom govo-

ril o povečani prodaji in podobnem. V ilustracijo navajam samo podatek, da je dosežen dobiček v obdobju maj-september štirikrat večji kot je bil v obdobju januar-april. Konec aprila naj bi bila namreč strokovna ekskurzija v Hannover, izlet uredniškega odbora pa je bil v mesecu novembru. Blokada žiro računa je bila meseca oktobra in v začetku novembra. Trajala je osem delovnih dni, s tem da smo v oktobru poravnali tudi 125 milijonov S din anuitet ali šestino in pol letnih anuitet. Stanje žiro računa je le fragment iz gospodarjenja, ki kaže trenutno likvidnost podjetja. Konkretno je vplivalo na to blokado zelo slabo plačevanje terjatev, ki je bilo odraz raznih zunanjih vplivov na poslovne banke in s tem posredno na gospodarstvo. Veliko več nam pove o izboljšanju stanja likvidnosti podatek o stanju obveznosti do dobaviteljev in terjatev do kupcev. Po tem kriteriju se je stanje likvidnosti konec septembra (podatki za oktober mi še niso znani) izboljšalo nasproti stanju meseca aprila za več kot 50 odstotkov.

Stroške izleta uredniškega odbora ne istovetimo s stroški strokovne ekskurzije. Delo odgovornega in tehničnega urednika, pa tudi korektorja glasila ni honorirano. Iz primerjav z nekaterimi podjetji, ki imajo svoja interna mesečna glasila, smo ugotovili, da znaša samo honorar odgovornega urednika mesečno neto okrog 200.000 S din. Računajoč prispevke znaša strošek honorarja od-

govornega urednika v dveh letih 7,4 milijone S dinarjev (uredniški odbor gre na izlet enkrat v mandatni dobi dveh let). Poleg tega honorirajo glasila še posebej prispevke sodelavcev. Delo celotnega uredniškega odbora je osredotočeno predvsem na oblikovanje vsebine glasila. Da izide številka, je poleg dela sodelavcev-dopisnikov, potrebno še delo lektorja, korektorja, odgovornega urednika in tehničnega urednika.

Ker je delo uredništva timsko, se mi zdi prav, da so se pripravljene posamezniki odrediti individualni stimulaciji v korist kolektiva uredniškega odbora. Iz tega izhaja moja ocena, da je strošek izleta cena dela uredniškega odbora ali posameznikov v njem pri urejanju glasila. Strošek izleta uredniškega odbora je znašal 2,8 milijona dinarjev. Odobril ga je svet za koordinacijo poslovanja iz dinarskih sredstev. Enako obliko stimulacije je uporabil tudi

uredniški odbor prve mandatne dobe.

Popolnoma soglašam s piscem, da je potrebno najti ustrezno obliko stimulacije sodelavcev. Uredniški odbor je že večkrat obravnaval to vprašanje, vendar nismo nikdar uspeli najti ustreznih meril. Prav gotovo moramo to vprašanje ponovno postaviti v ospredje.

Soglašam tudi, da nekateri člani uredništva premalo sodelujejo s svojimi prispevki. Verjetno da se je mandatna komisija, ki je predlagala posamezne člane uredništva, premalo zavedala vloge informiranja v kolektivu. Istočasno pa ugotavljam, da kljub lastnim zahtevam po zamenjavi nekateri člani uredništva že peto leto zapored sodelujejo v uredniškem odboru. Prav bi bilo, da bi že s stališča vsebinske izpopolnitve glasila uvedli dosledno načelo rotacije.

Danilo Mlinar

Delavci nismo obveščeni

K pisanju teh vrstic me je vzbudil članek J. Klančarja, ki je vprejšnji številki Brestovega obzornika ugotovil, da so v sistemu obveščanja v naši delovni skupnosti še precejšnje vrzeli. Na članek, ki nosi naslov So delavci dovolj obveščeni?, prav lahko odgovorimo: »Ne nismo!«

Kdor bi rad dokazal nasprotno, bo moral povedati, zakaj naše glasilo ni objavilo novice o 30 do 50 odstotkov cenejšem pohištvu, ki ga bomo proizvajali v prihodnjem proizvodnem obdobju (Delo, 26. avgusta 1970 — str. 3), zakaj naše glasilo ni poročalo o konzorciju šestih, med katerimi je tudi BREST (Delo, 24. sep. 1971, str. 3), zakaj ni izčrpnih novic o kreditu, ki nam ga je (po besedah pisca DELA) odobrila mednarodna banka za izgradnjo nove tovarne ivernih plošč. Tudi kakšno besedo o tej tovarni bi bilo potrebno napisati, če je že objav-

ljena v dnevnem časopisu.

Veliko vprašanje je, če so te novice točne ali ne, povsem jasno pa je, da gre za neodpustljivo pomankljivost tistih, ki so dolžni o življenjsko pomembnih odločitvah obveščati svoje sodelavce — člane delovne skupnosti. Mislim bi, da gre za poslovno tajnost, a tako misel že v kali zatre dejstvo, da so bile novice objavljene v dnevnem tisku.

Po vsem tem se mi vsiljuje vprašanje, kako naj član delovne skupnosti upravlja s podjetjem, če ne pozna niti osnovnih podatkov in ne ciljev.

Verjetno tako kot ladijski morju krmar, ki bi mu na razburkanem morju zavezali oči, pa naj ves besen suče krmilno kolo.

Vem za rešitev. Sprejeli smo pravilnik o informiranju in o varovanju tajnosti. Zdaj ga pa še malo uporabljajmo!

Z. Zabukovec

Ustavna dopolnila in BREST

V prejšnji številki smo že poročali o nalogah posebne komisije centralnega delavskega sveta in o temeljnih pravicah, ki jih je potrebno zagotoviti posameznikom oziroma vsaki poslovni enoti, ki bo ostala temeljna organizacija združenega dela.

Komisija pripravlja širšo razpravo, ki naj bo organizirana sredi meseca decembra. Ze sedaj lahko ugotovimo, da smo po organizaciji podjetja in po razmerjih, izvirajočih iz take organizacije, zelo blizu oblikam, ki jih bodo porajala zadevna ustavna dopolnila. Naše poslovne enote gospodarijo s sredstvi, ki so jim dodeljena, oblikujejo dohodek, soddločajo o delitvi in soddločajo o uporabi sredstev skupne porabe. Vendar se je vrsta pristojnosti poslovnim enotam »dodelila«. Res, da na podlagi organizirane javne razprave, a dokončno le na podlagi glasovanja na CDS, kjer je lahko po sistemu večine, interes poslovne enote tudi grobo — okrnjen.

Ustavna dopolnila poudarjajo, da gre za originalne pravice. Po novem, naj se medsebojna razmerja poslovnih enot urejajo s samoupravnimi sporazumi med posameznimi poslovnimi enotami. Ti sporazumi se sklepajo po načelu javnosti in enakopravnosti. To pomeni, da mora vsaka poslovna enota izreči svoj »da«, preden jo sporazum zavezuje. Naloga komisij, ki bodo pripravljale besedila sporazumov, tedaj ne bo lahka. Organizirati bo potrebno javno razpravo in uskladiti in-

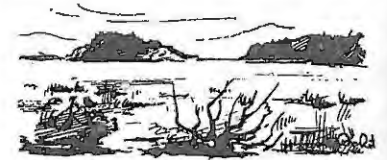
terese vseh enot. Nedvomno pa bo po takem postopku sprejet sporazum vernejši izraz volje posamezne poslovne enote.

Ze zdaj pa ne bo odveč opozoriti na princip, ki naj bo vodilo odločitvam poslovnih enot pri organizacijsko funkcionalnem povezovanju v okviru podjetja: vse odločitve naj bodo v končni posledici ekonomsko utemeljene. Ne smemo jemati ustavnih dopolnil za osnovo »modernih aktivističnih premikov«, temveč kot dobrodošlo prilagoditev za ureditev še nerazčiščenih odnosov med poslovnimi enotami. Tudi oblike solidarnosti in vzajemnosti so na mestu, saj jih ustavni amandmaji ne samo priporočajo, temveč tudi nalagajo. Toda vse v smislu čistih računov in dobrih prijateljev.

Z. Zabukovec



V 5 letih izhajanja se je v petdesetih številkah nabralo mnogo zanimivega o življenju na Brestu



Brestov obzornik, glasilo kolektiva Brest Cerknica. Odgovorni urednik Danilo Mlinar. Urejuje uredniški odbor: Volko Harmel, Jože Klančar, Janez Lavrenčič, Danilo Mlinar, Dubravka Pazič, Vinko Mahne, Franc Mulec, Miha Šepec, Franc Štrukelj, Dušan Trotošek in Zdravko Zabukovec. Tiska Železniška tiskarna, Ljubljana

Ob desetletnici IVERKE

Življenje Tovarne ivernih plošč se je prevesilo v enajsto leto brez hrupa, čeprav je to vendar dokajšnja starost za tovarno takšne vrste. Kdo naj bi proslavil ta jubilej, saj tistih prvih ustanoviteljev skorajda ni, umaknili so se hrupu, prahu in plinu ter delu, ki ne pozna počitka.

Od osemnajstih podobnih tovarn, kolikor jih je bilo zgrajenih pri nas, jih polovica ne obratuje več, ostale pa so z rekonstrukcijo povečale ali preusmerile proizvodnjo in se izognile ne-rentabilnosti. Nekatere so svoja vrata iz takih ali drugačnih vzrokov zaprle.

Iverne plošče, ki so si pred slabima dvema desetletjema utrle pot v industrijo polišč, so med izdelavnimi materiali dosegle največji vzpon, poleg vezanih plošč in vlaknenih plošč, katerih razvoj še vedno ni končan.

Pri nas segajo prvi začetki proizvodnje v leta 1956 in 1957, potem pa se je proizvodnja strmo vzpenjala na skoraj 180.000 kubičnih metrov v letu 1966, ko je pričela po sprostitvi uvoza padati. Ravno liberalizacija uvoza je pred našo industrijo z vso ostrino postavila vprašanje o modernizaciji proizvodnje in s tem možnosti kosanja s tujimi izdelki.

Uvožene plošče nemške, avstrijske ali italijanske proizvodnje poznamo, saj so se nam predstavile z boljšo površino, enotnejšo strukturo in nižjimi cenami.

Tehnologija gre pač s hitrimi koraki naprej in tehnologija, kot je naša, ni mogla vzdržati tekme s tovarnami, ki so zrasle pred kratkim in kjer je dobljen del kvalitete skrit že v strojnih zmoglostih tovarne.

Do leta 1966, ko na domačem trgu ni bilo tujih plošč, je brezkonkurenčnost prispevala svoje, saj so proizvajalci začeli popuščati v kvaliteti. Porabniki, predvsem pohištvena industrija, pa zahteva, da ima plošča čim manj porozno površino zaradi vse zahtevnejše površinske obdelave in možnosti za uporabo tankih folij in furnirjev pri obdelavi teh plošč.

Poleg tega industrija zahteva enakomerno debelino, se pravi, čim manjša odstopanja, po možnosti največ do 0,15 milimetra. Ob takih zahtevah zadene modernizacija iverk njeno opremo v vseh glavnih fazah; v proizvodnji iverja, natresnih postajah, stiskalnicah in brusilkah.

Tovarna, ki dela z opremo Siempelkamp — ILR, s katero so opremljene tudi ostale naše tovarne, ki so šle v pogon v letih 1959 do 1964, je torej to opremo izpopolnila v fazi priprave iverja, v povečanju količine zmlatega

iverja, stiskanja in brušenja plošč.

Po tej poti je šla tudi rekonstrukcija Iverke, ki se je v presledkih vlekla skoraj dve leti. Prvi del, ki je odpravil ozko grlo v proizvodnji iverja, je bil zaključen že 1969. leta. Novi sušilnik, silosi za mokro iverje in trije iverači zadostujejo tudi, če tečeta obe stiskalnici.

Modernizacija pa zahteva tudi druge natresne stroje, posebno pri uporabi drobnejšega iverja ali celo razvlaknjenega iverja v zunanjem sloju. Dalje zahteva tehnologija uporabo izpopolnjenih stiskalnic z eno etažo ali deset in več etaž s simultanim zapiranjem, medtem ko imamo pri nas sistem korak po koraku. Take stiskalnice stiskajo plošče z majhno nadmerno 0,3 do 0,5 milimetra, kar prinaša precejšen prihranek pri dragem zunanjem sloju in znižanju do sedaj visokega odpadka pri brušenju.

Ključni stroj pri finalni obdelavi je brusilka, od katere zahtevamo čim manjše tolerance pri brušenju in s tem boljše kvaliteto plošč. Te tolerance pa je čedalje težje doseči na tri- ali štiricilindričnih brusilkah, ki imajo še to hibo, da obrusijo ploščo le po eni strani, težko pa je doseči pomike nad 10 metrov na minuto.

V tehnologiji brušenja se zato vse bolj uveljavljajo kontaktne brusilke s širokimi brusnimi pasovi, na primer Steinemann ali Norton, kjer je mogoč pomik tudi čez 20 metrov na minuto.

Taka brusilka je bila po rekonstrukciji montirana tudi pri nas in uspešno popravlja napake proizvodnje.

Rekonstrukcijo je kolektiv izpeljal sam, s svojim kadrom. Zanimivo je, da pri tem proizvodnja ni trpela, niti ni bila okrnjena.

Danes, ko oblikujemo našo prihodnjo industrijo iverk, se v el-

boratih pojavljata dva glavna elementa, ki sta odločilna za postavitev tovarne: surovinsko zaledje in potrebe trga. Tržne analize zajemajo poleg sedanjih potreb pohištvene industrije čedalje bolj tudi ostale porabnike ivernih plošč, predvsem gradbeništvo, ladjedelnice in uporabo oplemenitilnih plošč, ki je vedno bolj aktualna.

Na tej osnovi zgrajena ali modernizirana Iverka bi bila tehnološko sposobna izdelati plošče po takšnih cenah in kakovosti, ki jih išče naš trg. Le tako bi bili dovolj konkurenčni, če bi bili po elementih izgradnje, količini narejenih plošč in po opremi enakovredni tujim proizvajalcem.

V. Potočnik

Pravnik odgovarja

V uredništvo smo dobili vprašanje, ki obtožuje nekatere odgovorne osebe ene izmed naših polovnih enot kot neposredne krivce za slabe poslovne rezultate. Po mnenju vpraševalcev so prav v vprašanju omenjeni sodelavci odgovorni za neuspeh poslovne enote. Zanimajo jih, kakšen postopek naj ugotovi njihovo krivdo (odgovornost).

Ker je vprašanje anonimno (podpisano s »skupina delavcev«), ga v celoti ne objavljamo. Uredniški odbor bo objavil vprašanje, če ga bodo avtorji podpisali. Na njihovo željo imen ne bomo objavili.

Sedanje vprašanje bomo odstopili vodilnim delavcem podjetja, vpraševalcem pa posredujemo naslednji odgovor.

Avtorji vprašanja so se poslužili svoje pravice, ki je v 126. členu statuta zaradi svoje pomembnosti opredeljena kot dolžnost, opozarjati pristojne organe na nepravilnosti ali na slabo gospodarjenje.

Če se bodo navedbe iz vprašanja izkazale kot utemeljene, bo potrebno zoper odgovorne uvesti postopek po določilih pravilnika o urejanju delovnih razmerij.

Vsebinski okvir postopku pa daje 39. člen statuta, ki se glasi: »Delavec, odgovoren za posa mezna delovna področja ali zadeve, je dolžan opozoriti pristojne organe na nastale razmere, hkrati s predlogom ukrepov za njihovo ureditev.

Če namenoma ali iz velike nepazljivosti tak delavec opozorilo opusti, ali pa predlaga neprimeren ukrep in je zaradi tega nastala škoda, je za to škodo odgovoren disciplinsko in materialno.

Opustitev opozorila ali predlaganje neprimerne ukrepa v smislu drugega odstavka tega člena pomeni težjo kršitev delovnih dolžnosti.

Posebno hudo kršitev delovnih dolžnosti z vsemi pravnimi posledicami stori delavec, ki vodi področje ali določena dela, če stori dejanje iz drugega odstavka tega člena.

S tem pa zadeva še ni zadovoljivo rešena. Poslovni enoti, ki ni uspešna, mora priskočiti na pomoč podjetje kot celota in sicer centralni organi upravljanja. Po določilu 64. člena statuta podjetja daje centralni delavski svet obvezna navodila za odstranitev vzrokov slabega gospodarjenja, kadar se pri oceni finančno ekonomskega poslovanja poslov-

ne enote ugotovi škoda ali nevarnost, da utegne nastati škoda zaradi slabega gospodarjenja. Če delavski svet poslovne enote ne ravna po takih navodilih, ima centralni delavski svet pravico razrešiti organe upravljanja poslovne enote ter razpisati nove volitve. Centralni delavski svet lahko v taki enoti uvede interno prisilno upravo, vendar najdalj za eno leto.

Z. Zabukovec

S CENTRALNEGA DELAVSKEGA SVETA

Tudi novembrska seja centralnega delavskega sveta je imela dokaj obsežen dnevni red. V tej kratki informaciji bi omenil le nekaj važnejših vprašanj, o katerih je bilo govora, in sklepov, ki so jih člani CDS sprejeli.

Na naslednji seji centralnega delavskega sveta je treba poročati o izpolnjevanju stabilizacijskega programa.

Potrjen je bil periodični obračun za poslovanje v prvih devetih mesecih letošnjega leta (o njem govori poseben sestavek). Razprava je iz najrazličnejših vidikov kritično osvetlila naše poslovanje — med drugim so člani zahtevali, da se omeji zaposlovanje nove delovne sile in stori vse za večjo produktivnost; razčistiti je treba vprašanje internih cenikov v odnosih med poslovnimi enotami.

Sprejet je bil sklep o pristopu Bresta h konzorciju DOMIS.

Sprejeta je bila analitična ocena delovnih mest za Tovarno pohištva Stari trg, ki bo stopila v veljavo istočasno z analitično oceno za ostale poslovne enote.

Pristop k Skladu Janeza Hribarja še ni bil izglasovan. Polovica članov je namreč menila, naj bi bila sredstva sklada namenjena samo za štipendiranje nadarjenih dijakov in študentov, ne pa tudi za nagrade posameznikom in skupinam za izjemne dosežke na različnih področjih delovanja. Zato je bilo to vprašanje preloženo na naslednjo sejo.

Razprava je tekla tudi o novem pravilniku o izobraževanju in sprejet je bil sklep, da se da pravilnik v petnajstdnevno javno razpravo.

Imenovan je bil predstavnik Bresta za ustanovno skupščino kulturne skupnosti občine Cerknica.

B. Levec



Pogled na Tovarno ivernih plošč

S potovanja po ZDA

(Nadaljevanje in konec)

Izvoz Weyerhaeuser Company znaša 220 milijonov dolarjev, od česar gre polovica v Evropo. Zanimajo se za kreditiranje papirnih in embalažnih tovarn. V Belgiji sodelujejo s 50 odstotki, medtem ko v Franciji, Belgiji, Španiji, Italiji in Grčiji dosežejo tudi 98 odstotkov udeležbe. Njihov cilj je večinski del kapitala. (To pa nam ne ustreza.) Glede tovarn celuloze, žag, skratka, za primarno predelavo, pa še nimajo stališča niti koliko niti kje. Zanimajo se za naložbe v Jugoslaviji, s katero pa žal še nimajo poslovnih stikov. Zanimajo se za izvoz, za naložbe! Nekaj so govorili celo o ponudbi sekancev. Med nami pa žal ni bilo nikogar, ki bi lahko zadovoljil firmo z resno tako ali drugačno ponudbo.

Toda dan še ni bil končan. Kje pa! Dobro, da smo imeli prtljago

s seboj. Z Weyerhaeuserja smo odšli kar na letališče, od koder smo odleteli za Boisi. To je dokaj veliko mesto v državi Idaho. Popoldanski polet je bil prav zanimiv, zlasti potem, ko smo pod seboj zagledali pokrajino. Bila je čisto drugačna kot prejšnje. Bolj rjavkasta, človek bi rekel, kar puščavska. Le v daljavi je bilo videti gore, obrasle z gozdovi. Lep sprejem na letališču. Takoj smo uganili, da tu niso tako uradni, veliki in napeti kot pri prejšnji kompaniji. Naselimo se v hotelu Inn. Kar dobro — čeprav televizija ni v barvi. Toda ne, še večer je tu. Pravo čudo vsega našega potovanja. Mislim, da smo se vsi odzvali vabilu na whisky. Bilo je kar prijetno in zabavno. Whisky in stare kavbojske pesmi. No, smo si rekli, uvod v Boisi je kar v redu.

Naslednjega dne, bil je že 4.

junij, smo si navsezgodaj ogledali proizvodnjo hiš. Zunanost teh hiš ni prav nič privlačna, notranost pa je opremljena skrbno in funkcionalno.

Na poslovnih razgovorih s firmo Boisi Cascade International so bila načeta vprašanja o sodelovanju, izrečene nekatere kritike na račun gozdnega izkoriščanja in podobno. Ogled mesta Boise (država Idaho) in okolice, predvsem pa sprejem na domu predsednika, so dali temu obisku še poseben pomen. Kako drugače je govoriti z ljudmi, ki Jugoslavijo že poznajo in znajo ceniti obojestransko sodelovanje.

Soboto 5. in nedeljo 6. junija les, razgledovanje mesta in Dis-smo porabili za pot v Los Angeles. V tako prijetnem kraju kot je Los Angeles, sta dneva kar prehitro minila.

V ponedeljek, 7. junija, smo si ogledali Singerjevo tovarno pohištva v Los Angelesu. Značilnost te tovarne, pa tudi Gillespiel Furniture Company tovarne je v uporabi lesa in plastike. Najbolj zahtevne izdelke izdelujejo tam s pomočjo plastike, to je plastičnih nalepkov, okraskov in po-

dobnega. In produktivnost? Brušenju posvečajo veliko pozornost. Delovno mesto brusilca osvetljuje tudi po deset avtomobilskih reflektorjev! Površinsko obdelujejo je do montirane izdelke (omare, omarice, mize, stranice). Popoldne tega dne smo imeli na trgovinski zbornici Los Angelesa sprejem, na katerem je bilo več predstavnikov uvoznih in proizvodnih firm.

Ponoči smo odpotovali proti New Yorku. Okrog 7. ure smo bili že tam. Nato pot do hotela. Vroče je bilo, pa ne samo vroče, soparno in nabito z nečim, kar je človeka kar odbijalo od te asfaltne džungle.

Popoldne sva si skupaj s predstavnikom Exportdrva ogledala tovarno firme Morse, kjer so prav tedaj montirali naše glasbene omarice. Tovarna je nova, velika, urejena. Izgleda čisto drugačna kot tiste, ki sem jih ogledoval dotlej. To je montaža vseh mogočih zvočnih aparatov, leseni del pa je postavljen bolj v ozadje. Tudi upravno poslopje je prirejeno takšni dejavnosti — res lep napredek firme MORSE. Naslednji dan, 9. junija, smo

šli k Singerju v 30. ali 32. nadstropje, kjer so nam povedali vse o njihovi lesno obdelovalni dejavnosti, poleg tega pa nam ponudili sodelovanje. Ugotoviti smo morali, da po cenah, ki jih nudi Singer, ne moremo dobavljati niti masivnega niti ploskovnega pohištva. Ob tem smo se zamislili: pametne cene njihovih surovin, dobra tehnologija in organizacija, skoraj zastoj energija, visoka produktivnost in strokovnost nam bodo kmalu zaprle izvoz v Združene države Amerike.

Z veškim Jumbo-jetom Boenig-747 smo ponoči preleteli ocean. Kako lepe so bile smreke, livade in polja tostran Karavank, ko smo jih ogledovali iz letala, ko smo leteli med oblaki, obsijanimi z domačim soncem. Lep je naš paradiz, lepa je naša domovina!

Veliko potovanje po Združenih državah Amerike je dalo nedežencem lep pregled gospodarjenja z lesom, čeprav v drugačnih pogojih in razsežnostih. Mnoge stvari bi s pridom uporabili tudi pri nas doma, vendar bo treba krepko pljunuti v roke, če hočemo kaj doseči. D. Trotošček

Naši ljudje

Jože Kos, voznik viličarja v skladišču gotovih izdelkov, že trindvajset let dela v Tovarni pohištva Cerknica. Med tem časom se je v tovarni zamenjalo že devet direktorjev.

Od izdelave barak in zabojev so prešli na izdelavo visoko kvalitetnega kosovnega pohištva. Število zaposlenih delavcev je od 120 naraslo na 800 delavcev. Ko se so izdelovali barake za delovišča mladinskih delovnih brigad, se je leta 1948 zaposlil v tovarni, embalažne zaboje. Tam, kjer sedaj stoji daljši del tovarne pohištva, pa sta bila takrat sadovnjak in kozolec. Ob Cerkniščici so bile še stanovanjske hiše in domačije. »Če pomislim, kako se je vse spremenilo, je dvajset let dolga doba,« pravi Jože Kos.

S šestnajstim leti je šel Jože v partizane. Najprej se je boril v Notranjskem odredu, kasneje pa je bil v Levstikovih brigadi. Sodeloval je v bojih za osvoboditev Ljubljane. Leta 1946 je prišel iz vojske. Takoj se je pridružil obnovi porušene dežele. Tudi njihova hiša je bila med vojno požgana. V tem času je Jože občasno prevažal tudi žagani les iz Dolenje vasi in s Krajčeve žage.

Leta 1948 pa se je zaposlil pri Lesnoindustrijskem podjetju Cerknica. Sprva je delal v zabojarni na tračni žagi, pozneje pa je napredoval v izmenovodjo. V zabojarni je delal celih deset let, vse do konca 1958. leta.

Ko je bila tovarna leta 1958 po požaru obnovljena in rekonstruirana, je bil razporejen v pakirno. V tem času so delavci pakirne vskladščevali in odpremljali gotove izdelke. Z nabavo modernejših strojev in uvedbo finalnejših izdelkov (šivalne omarice, pisalne mize in drugo) je nastala potreba po samostojnem oddelku odpremlne službe.

»Z bratom Emilom sva odpremljala več kot šest let,« pravi Jože Kos. »Delala sva tudi po šestnajst ur na dan, tudi ob nedeljah in praznikih. Zaslужek je bil dober, saj sva imela veliko nadurnega dela. Vendar se še danes čudim, kako sva to zmogla. S takim načinom odpreme, kot je bil takrat, danes ne bi nikamor prišli. Takrat sva vse morala prenašati ročno.«

»Veliko prostovoljnih delovnih ur smo opravili, ko smo gradili tovarno,« pripoveduje Jože Kos. Leta 1950 in še naslednja leta je v višjih organih oblasti prevladoval dvom o lokaciji tovarne, dvom o tem, ali je primerno graditi tako tovarno v Cerknici. Zato smo z gradnjo pohiteli in zato tudi ni bilo vprašanja prostovoljnega dela. S tem smo preprečili kakršne koli razprave o primerčnosti lokacije.«

Jože Kos je bil nekoč tudi aktiven v političnih organizacijah, zlasti v sindikatu; nekaj mandatnih obdobje je bil celo predsednik sindikata. Sedaj aktivno sodeluje kot član industrijskega gasilskega društva Tovarne pohištva Cerknica. Leta 1958 je bil od organov upravljanja celo nagrajen za požrtvovalnost pri gašenju požara.

»Delo v tovarni mi veliko pomeni. Pomagal sem jo graditi in se ob tem zavedam, kako težko bi bilo življenje v našem kraju, če tovarne ne bi bilo.«

J. Klančar

Vaša mnenja o Obzorniku

Kdor shranjuje vse številke našega glasila, lahko opazi kako iz meseca v mesec raste kup njegovih izvodov. Tokrat bomo nanj lahko položili že petdeseto številko. Kar lep dosežek — mar ne? Vso razvojno pot, uspehe in težave naše delovne organizacije razkriva v svojih straneh teh petdeset števk. Zavedamo se, da bi bilo naše glasilo lahko še boljše, bolj kritičen, spodbujevalen in temeljit informator delovnih ljudi.

Prav zato smo se ob tem malem jubileju odločili, da povprašamo nekaj bralcev, kaj menijo o Brestovem obzorniku. Zastavili smo dve vprašanji:

1. Kaj menite o dosedanji vsebinski podobi Brestovega obzornika?
2. Kakšen Brestov obzornik bi si želeli v prihodnje?

Večina nam je svoje odgovore posredovala z resno in iskreno mislijo, da bi tudi sami pripomogli k oblikovanju vsebinske podobe našega glasila. Žal so bili tudi tokrat posamezniki — med njimi tudi taki, ki bi jim moralo biti mnogo do tega, da bi bil Brestov obzornik čim boljši informator — ki jim do takšnega sodelovanja ni bilo ...

FRANK JOŽE, sistemski programer v sektorju za avtomatsko obdelavo podatkov.

V splošnem menim, da je Brestov obzornik kot informator kolektiva v redu, zdi pa se mi, da včasih kakšnega članka ne bi bilo potrebno objaviti, ker je za širši krog nezanimiv (na primer ker obravnava tematiko, na katero se spozna le ozek krog ljudi in podobno), medtem ko po drugi strani različna dogajanja in vprašanja v podjetju ne najdejo dovolj prostora v našem glasilu. Čeprav je Obzornik Brestov, se mi zdi zelo dobro, ker je širši od Bresta, da torej obravnava tudi širše področje, to je dogajanja v Cerknici in cerkniški občini.

Mislím pa tudi, da je Brestov obzornik preveč informativen in da v njem premalo pridejo do izraza različna mnenja, pogledi in predlogi o različnih vprašanjih v podjetju in o odločitvah, ki jih sprejemajo organi upravljanja ali vodstvo podjetja.

ROT MILAN, oblikovalec: Tehnična ureditev časopisa je dobra.

Razumljivo je, da v našem glasilu prispevki niso bolj kritični. Če vemo, da časopis berejo tudi nečlani kolektiva, tega ne bi smelo biti. Morda temu vprašanju botruje dejstvo, da posamezniki pišejo le na osnovi konkretne zadolžitve, ki jo da uredniški odbor in ne posvečajo dovolj pozornosti vsebini napisanega članka. Predlagam, da bi uredniški odbor imenoval dopisniški aktiv iz vrst stalnih dopisovalcev, ki imajo veselje do tega dela in prispevajo svoje članke ne glede na to, ali so zanje zadolženi ali ne. V tem primeru bi imel uredniški odbor lažjo nalogo, saj bi le pregledoval dospelke članke in jih potem po presoji objavljali. Ker v občinskem merilu nimamo podobnega glasila kot je naše, je večina občanov odvisna le od časopisa in informacij, ki jih posreduje Brest in Kovinoplastika iz Loža. Zato bi morala ta dva časopisa objavljati različne komentarje z gospodarskega in političnega področja iz vidika naših kolektivov. Torej, več bi moralo biti informacij o življenju in delu v naši občini.

MESOJEDEC MILKA, pripravnik — prevajalec: O vsebini časopisa lahko govorim samo za čas, ko sem študiral kot Brestov štipendist, saj sem se šele nedavno zaposlila. V glavnem je vsebina dobra. Zelo pa manjka informacij o učenju in delu Brestovih štipendistov, učencev Tehnične srednje šole in tistih, ki se pripravljajo za posamezna delovna mesta v proizvodnji.

MLINAR MIRO, poslovodja v salonu pohištva: Vsebina časopisa je v glavnem dobra, še boljša pa bi bila, če bi bilo več napisanega o ljudeh in za širše plasti zaposlenih.

V trgovini imamo vsak mesec precej izvodov našega časopisa in ga ponudimo posameznim strankam, ki pridejo nakupovat po-



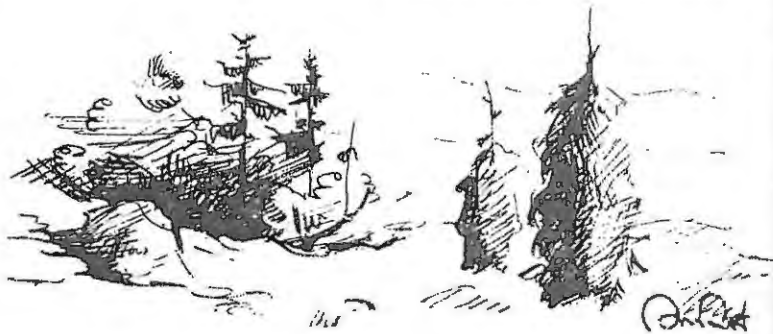
Vsako novo številko z zanimanjem preberemo

hištvo. Zanimata jih predvsem zadnja in predzadnja stran. Da so te strani dokaj pestre, je dokaz, da prihaja na podjetje čedalje več rešenih križank od nečlanov kolektiva. Športniki pa bi bili tudi zadovoljni, če bi jim v našem časopisu večkrat postregli z različnimi prispevki o športni dejavnosti v občini in izven nje.

URBAS ANTON, skladiščnik gotovih izdelkov v TP Cerknica:

Brestov obzornik redno prebiram. Zanimajo me članki, ki pišejo o novih stvareh. Z vsebino našega glasila sem zadovoljen.

Če bi bila vsebina bolj kritična, s tem ne bi ničesar dosegli, saj Brestov obzornik ni pravo mesto, na katerem bi razširili napake. Take stvari je treba odpravljati znotraj in sistematsko.



ZELNIK ANICA, kontrolor v TP Cerknica:

Vsako številko našega glasila redno pričakujemo. Zelo rada preberem zadnjo stran in druge zanimivosti. Zlasti so mi všeč stalne rubrike, kot so Naši ljudje, Naše malo mesto, Pravnik odgovarja in druge. Obzornik je zame zanimiv že zato, ker je to časopis našega kolektiva.

Rubrika Pravnik odgovarja bi bila lahko še bolj obsežna in pogosta. Pogrešam kakšen zanimiv podlistek. Sicer pa bi bila vsebina Obzornika lahko malo bolj kritična in bolj informativna. Več bi morali pisati o proizvodnih vprašanjih, o delu in življenju ljudi.

VICIĆ MARIJA, delavka v furnirnici TP Cerknica:

Brestov obzornik redno berem. Všeč mi je zato, ker iz njega izvem marsikatero zanimivost in novost iz našega kolektiva. Zlasti rada berem članke, ki nas seznanjajo z novostmi iz cerkniške občine. Še nabolj pa me zanimajo članki o novostih v poslovanju, ki napovedujejo izboljšanje položaja delavcev. Na splošno mi je vsebina všeč. Včasih preberem prav vse.

Premalo pa je v časopisu objavljenega o mnenjih in stališčih delavcev; lahko bi bilo kaj napisanega tudi o tem, katera zahteva delavcev je bila izpolnjena in v čem so imeli delavci pravilna stališča. Saj veste, človek marsikaj reče in tudi kaj zmotnega, morda prav zaradi tega, ker ni dovolj poučen o stvareh.

GRBEC MARIJA, delavka v nanosu masivnih elementov v TP Cerknica:

Brestov obzornik je pravzaprav edini način, s pomočjo katerega smo delavci malo bolj obveščeni.

Zanimajo me članki, ki govorijo o perspektivah našega poslovanja. Zelo posrečena je stalna rubrika Naši ljudje. Zadnja stran je tudi zanimiva. Še več bi morali pisati o življenju kolektiva.

KRASEVEC FRANC, sušilničar v Tovarni lesnih izdelkov:

Dosedanji način obveščanja prek Obzornika bi bil lahko boljši. Mislim, da za člana Brestovega kolektiva ni toliko važno, kako je potovala skupina članov po Sovjetski zvezi ali Ameriki. Delavca bolj zanima, kakšne so težave, s katerimi se kolektiv srečuje. Takih člankov je bolj malo.

Brestov obzornik mora biti Brestov in od njega pričakujemo novice iz naših poslovnih enot. Ostale novice pa tako izvemo iz

dnevnega tiska, radia in televizije. Tako bodo ljudje bolj segali po njem in tudi raje sodelovali s svojimi prispevki.

Mogoče bi bilo dobro, če bi dopisniki večkrat imeli kakšne razgovore z vodilnimi uslužbenci po poslovnih enotah. Potem pa naj bi razgovor objavili tako, kot je bil v TT z glavnim direktorjem.

PISEK ANTON, Tovarna lesnih izdelkov Stari trg:

Ob izidu petdesete številke Brestovega obzornika lahko samo čestitam uredniškemu odboru za redno izhajanje časopisa, pa tudi vsem dopisnikom, ki so sodelovali pri tem načinu obveščanja, ki ga imam za zelo koristno in potrebno.

Za izpopolnitev našega časopisa bi bilo še marsikaj potrebno. Vendar pa mislim, da je uredniški odbor prebil led, težave pa so bile in tudi še vedno bodo.

Morda bi objavili več mnenj in ugotovitev od neposrednih proizvajalcev v pozitivnem in negativnem pogledu.

OTONICAR ALOJZ, tehnolog v TP Cerknica:

Brestov obzornik rad prebiram. Zelo rad berem članke, ki govorijo o gospodarstvu. Na splošno pa mi vsebina ni všeč. Časopis preveč stalno in enostransko obravnava določena področja poslovanja, medtem ko se o nekaterih stvareh sploh ne piše. Zato obzornik nima pestre vsebine. Vse premalo je informacij iz poslovnih enot. O različnih komercialnih razstavah na primer zelo veliko pišemo, o pomembnih sklepih organov upravljanja pa ne. Lahko bi bil tudi bolj kritičen do nekaterih pojavov in do dela strokovnih služb.



Jože Kos, voznik viličarja v skladišču gotovih izdelkov

Novi pravilnik o izobraževanju

Od Bistrice smo nadaljevali pot je centralni delavski svet obravnaval osnutek novega pravilnika o izobraževanju in ga nato v obliki predloga dal v javno razpravo. Pravilnik naj bi omogočal sistematično izobraževanje in usposabljanje kadrov. V ta namen podrobneje ureja naslednje oblike strokovnega izobraževanja: redno šolanje, izredno šolanje, pripravništvo, učenje v gospodarstvu (vajenci) in organizirano izpopolnjevanje (tečaji, seminarji, predavanja).

Opozorimo naj na nekatere podrobnosti predloženega osnutka: — Pravilnik določa kriterije, ki jih mora pri izbiri štipendistov upoštevati pristojni organ.

— Višina štipendije se giblje v okviru 25 do 75 odstotkov povprečnega neto osebnega dohodka zaposlenih v podjetju v preteklem letu. Lestvico štipendij določa letno svet za kadre in pri tem upošteva letnik in stopnjo šole ter učni uspeh.

— Pristojni organ delovne skupnosti lahko odloči po lastnem predurku, da bo štipendista, ki ni končal šolanja, sprejel v delovno razmerje (na ustrezno delovno mesto), kar pa ne izključuje vračanja prejete štipendije. — Član delovne skupnosti, ki se šola izredno, ima pravico do pavšalnega mesečnega nadomestila stroškov v višini polovice redne štipendije in pravico do dvajset dni plačanega študijskega dopusta.

— Kdor je sklenil pogodbo o izrednem šolanju, lahko uveljavlja naslednje ugodnosti: za dveletno šolo največ tri leta, za tri-

letno šolo največ pet let in za štiriletno šolanje največ šest let. Izjemoma sme pristojni organ na podlagi obrazložene prošnje odobriti največ enkratni enoletni prejem, v katerem pogodbeni obveznosti obojestransko mirujejo.

— Član delovne skupnosti mora po končanem šolanju ostati v podjetju še toliko časa, kolikor je uveljavljala ugodnosti za izredno šolanje.

— Za pripravniško delo se za vsakega pripravnika izdelata poseben program in predvidi končni preizkus znanja. Pripravniku, ki ni uspešno opravil pripravniškega usposabljanja s končnim preizkusom znanja, se na podlagi predloga komisije ponudi zanj primerno delovno mesto. Če pripravnik odkloni ponujeno delo, ali če delovna skupnost ustreznega delovnega mesta nima, mu preneha delovno razmerje z dnem, ko je delo odklonil.

— Višina mesečnega prejemka vajencev se giblje od 25 do 50 odstotkov povprečnega mesečnega osebnega dohodka zaposlenih v preteklem koledarskem letu.

— O obiskovanju oblik dopolnilnega strokovnega izobraževanja (tečaji, seminarji, predavanja) odločajo direktorji poslovnih enot, zanje pa glavni direktor. Člani delovne skupnosti so dolžni udeležiti se oblik dopolnilnega strokovnega izobraževanja, za katerega so določeni, in tudi opravljati izpit, če je predviden s programom.

— Člani delovne skupnosti, ki se izobražujejo po določilih prejšnjega pravilnika, lahko sklenejo novo pogodbo v skladu z do-

ločili novega pravilnika. V takem primeru morajo dokončati šolanje v času, določenim z novim pravilnikom, zmanjšanim za toli-

Cepljenje proti gripi

Ker je gripa bolezen, ki povzroča največ obolenj — obenem pa tudi največ izostankov delavcev z dela — v poznih jesenskih in zadnjih pomladanskih mesecih, se je cepljenje proti gripi pokazalo za koristno in zelo uspešno. Izostanki delavcev zaradi gripe so pri cepljenih kolektivih mnogo redkejši kot pri necepljenih.

Tudi letos nam grozi epidemija gripe, saj se je pojavila že v številnih sosednjih državah. S cepljenjem proti gripi smo začeli tudi na Brestu. Cepili smo z mrtvim cepivom, katerega prednost je v tem, da ne povzroči toliko komplikacij kot cepljenje z »živim« cepivom.

Kaj je pravzaprav cepljenje na splošno? To je vprašanje oslabljenih ali mrtvih povzročiteljev neke bolezni v organizmu, ki niso sposobni povzročiti bolezni, pač pa ustvarja organizem proti njim potrebne snovi, protitelesa. Le-ta krožijo po krvi in ob vdoru v organizem prave povzročitelje o nesposobijo za njihovo delovanje.

Za vnašanje cepiva je več načinov; pri gripi dva: prek nosne sluznice ali pod kožo. Pa tudi dve vrsti cepiv imamo: tako imenovano »živo in »mrtvo« cepivo. Pri prvem so povzročitelji z različnimi kemičnimi sredstvi samo oslab-

ko časa (let), kolikor letnikov so uspešno opravili.

Kljub javni razpravi, ki bo potekala v poslovnih enotah, naj ob koncu današnje informacije opomnimo, da vsak član delovne pombe k besedilu predloga do vključno 4. 12. 1972. Pripombe posredujte v tajništvo poslovne enote ali pa v splošni sektor skupnih služb.

Z. Zabukovec

ljeni, pri »mrtvem« pa so povsem zamorjeni. S tem, ko povzročitelje oslabimo ali zamorimo, jim pa ne uničimo njihove sposobnosti, da bi vnešeni v organizem, ustvarjali protitelesa proti njim samim. To pri cepljenih pomaga, da se povzročitelja zavre ali povsem onesposobi v njegovem delovanju. Isto je tudi pri cepivu proti gripi.

Vsi vemo, da se nekatere bolezni več ur pojavljajo, ker nimamo cepiva proti njim, druge pa se pojavljajo bolj redko, na primer davica, oslovski kašelj, črne kozice, otroška paraliza, tetanus in druge.

Gripa je nalezljiva bolezen, ki se pojavlja pri več ljudeh hkrati. Povzroča jo poseben virus. Sedanja obolenja gripe povzročajo poseben tip virusa Honkong A2. Ta virus je povzročitelj gripoznih obolenj vse od leta 1957. Znanstveniki domnevajo, da so izvor okužbe divje svinje, ki živijo v Siamu in na Kitajskem, zato imenujemo gripo tudi »azijska«. Doslej je bil povzročitelj svetovnih epidemij ali pandemij, kot imenujemo tako razširjeno obolenje neke bolezni, v letih 1959, 1961 in 1965. Gripa torej ni nova bolezen, samo pustošila je pod različnimi imeni. Najbolj znana

med njimi je bilo med obema vojnama »španska«, ki je po koncu I. svetovne vojne povzročila smrt približno 20 milijonov ljudi, to je več, kot jih je zahtevala sama vojna.

Danes ljudje imenujejo gripo tudi navadni nahod in vnetje žrela. Zato pride dostikrat do napačne tolmačenja o uspešnosti cepljenja proti gripi. Čim se nekdo rahlo prehladi, ko je bil cepljen, jemlje to kot neuspeh cepljenja. Ni pa tudi rečeno, da cepivo vsakemu cepljenemu ustvari protitelesa v dovolj veliki količini, zato je lahko cepljenje neuspešno. Cepljenje je bolj uspešno in popolno, če cepimo večkrat in sicer z mrtvim mcepvom enkrat do dvakrat, z živim pa celo trikrat. Cepljenje pa je treba stalno obnavljati. Uspešnost cepljenja je za različna obolenja različna. Za nekatera obolenja je skoraj stoo odstotna. Uspešnost cepljenja proti gripi je nekoliko manjša, giblje se med osemdeset in devetdeset odstotki.

Kot sem že povedal, smo s cepljenjem proti gripi že začeli, moram pa omeniti žalostno dejstvo, da se kljub nabavljenemu cepivu še več kot polovica kolektiva ni cepila, da o vodilnih sploh ne govorim, čeprav bi morali dati delavcem zgled.

Komplicacij po cepljenju tudi letos skoraj ni bilo, vsaj hujših ne.

Dr. A. ŠMALC



Po poti slovenske delegacije v Jajce

ku Bistrice smo nadaljevali pot proti Livnu. Tam nam je komandant Robert Bobanec povedal, da je pešačenje za nami in nam vsem iskreno čestita. Prišli smo do predzadnje postaje našega cilja. Pot je bila naporna, vendar lepa, saj smo imeli priložnost spoznati čudovite pokrajine, ljudi in njihove navade. Zvečer smo imeli z mladino iz Livnega srečanje v našem taboru. Pripravili smo velik taborni ogenj, ob katerem smo za-

pozdravili prisotne domačine, ki jih je bilo okoli dvesto, s svojim trikotnim ZDRAVO in jim razložili namen našega obiska v Livnu. Prebivalci Livna so nam še dolgo ploskali in mahali, ko smo že odhajali proti taboru.

Stab brigade se je popoldne sestala s predstavniki mladine Livno in se jim zahvalil za sprejem. Zvečer je bila naša brigada spet povabljena na ples v mladinski klub.

zej, kjer je bilo II. zasedanje AVNOJ, slap Pive ter ostale zanimivosti v mestu. Ob petih popoldne nas je spet obiskal tovariš Živko Pregl in nam čestital, nato pa smo skupaj zakurili taborni ogenj in spet je donela partizanska in domača pesem po dolini Pive. Ko je ogenj pogorel, so bili na vrsti spet raznjiči. Ob polnoči smo se napotili na železniško postajo, od koder nas je vlak popeljal v Sarajevo.

Sreda, 4. avgust — Sarajevo
V Sarajevo smo se pripeljali ob devetih. Takoj smo si ogledali mesto in njegove zanimivosti. Med drugim smo si ogledali tudi Baščaršijo, Skenderbegovo džamijo, nekaj zgodovinskih muzejev in razstavo umetnosti na jugoslovanskih tleh od prazgodovine pa do danes. Utrujeni od hoje po asfaltu smo se v mraku ustavili pred moderno železniško postajo, kjer smo počakali vlak, ki nas je ob devetih popeljal proti Ljubljani.

Četrtek, 5. avgust — Ljubljana
Po dvanaestih urah vožnje smo na železniški postaji v Ljubljani. Na čelu kolone, ki šteje devetdeset mladincev iz vse Slovenije, vozi naš jeep. Brez zastojev smo prišli v Dom poslancev, kjer so nam tovariši iz republiške konference ZMS priredili sprejem. Slovo od tovarišev je bilo nad vse pristržno in na poti v Cerknico sem v mislih premleval našo pot, ki je ne bom pozabil.

Soočanje z lepoto narave je bilo prijetno, za marsikoga enkratno, za vse pa zanimivo. Spoznali smo nov svet in mnoge lepote, ki očem do sedaj niso bile dosegljive, vsaj marsikateremu izmed nas ne. Srečevali smo se in se pogovarjali s prijatelji iz naše bratske in enotne Jugoslavije. Naš korak je bil vseeno lahak ob spominu na težko pot, ki jo je prehodila slovenska delegacija leta 1943 na poti v Jajce. Napori poti so nas povezali. Postali smo resnični tovariši, prijatelji, ki smo pripravljeni drug drugemu pomagati. Tovarišstvo nam je olajšalo napore in težave, s katerimi smo se srečevali med potjo.

Ivan Najger



Na poti slovenske delegacije v Jajce smo položili venec pri spomeniku padlih v Drvarju

peli in zaplesali kolo. Na košarkarskem igrišču pa so nam priredili ples.

Nedelja, 1. avgust — Livno

Ko smo se zjutraj komaj začeli dramiti, nas je presenetil glas: »Vstajanje! Vsi k jutranji telovadbi!« Potem smo vsi krmežljivi začeli lesti iz šotorov.

Ob devetih sem bil z dvajsetimi tovariši na sestanku v Livnem. Sestanek je organiziral klub mladih strokovnjakov in študentov, ki je bil ustanovljen v Zagrebu. Tema predavanja je bila: Livno — včeraj, danes, jutri. Na sestanku smo predstavniki naše brigade

Ponedeljek, 2. avgust

Mladini Livno smo predali v varstvo spominsko ploščo z napisom: SLOVENSKA MLADINA MLADINI LIVNA OB 30. OBLETNICI VSTAJE SLOVENSKEGA NARODA.

Po prisrčnem slovesu od prebivalcev Livna smo se z avtobusi odpeljali čez Bugojno v Donji Vakuf, od tam pa z vlakom v Jajce, zadnjo postajo našega pohoda. Ob desetih zvečer smo se utaborili pred domom kajakašev, čakala pa nas je tudi topla večerja.

Torek, 3. avgust — Jajce

Dopoldne smo si ogledali mu-



Ze na kratkem sprehodu po našem malem mestu lahko tujec ugotovi, da imamo nekaj zgodovinskih posebnosti. Posamezni napisi opozarjajo, da so se nekdanje stavbe ukvarjale z dejavnostjo kot so MACELLERJA, AVTO-PREROVNIŠTVO in podobnimi uslugami. V današnjem času boja tovrstna reklama ni potrebna. Je nekaj obrtnikov, ki jim svoje dejavnosti ni potrebno reklamirati, saj nimajo konkurence. Marsikateri domačin pa morda še ne ve, da je v našem mestu krznar, ki je znan po svojih storitvah od Primorske pa vse tja do gorenjske strani, od koder največ dobiva naročila.

Naše malo mesto se lahko pohvali, da ima lokal, v katerem so ob mrzličnem naraščanju cen

svoje cene znižali. Čeravno je to samo vinotoč, smisel za konkurenco pa le imajo.

Prvi sneg, ki nas je presenetil 20. novembra, je marsikatega rešil skrbi in polepsal videz našega mesta. Pokril je vse odpadke in raznovrstno kramo, ki jo naši meščani pridno odlagajo predvsem na dostopna in vidna mesta.

Zveza za telesno kulturo v Cerknici je imela svoj občni zbor. Predsedniško in tajniško mesto sta dobila Brestovca. Hudobni jeziki pravijo, da baje zato, ker smo tako pogumni, da bomo organizirali lesariado.



Nagradna križanka

